

Taalboek Nederlands

Willy Smedts & William Van Belle: *Taalboek Nederlands*. Kapellen: Uitgeverij Pelckmans, 1996, 414 p. (ISBN 90-289-2290-3)

De derde druk van dit standaardwerk, aangepast aan de spelling 1995, blijft naast de *Algemene Nederlands Spraakkunst* een waardevol traditioneel naslagwerk over het Nederlands. Het beoogt als lezerspubliek leerlingen van het secundair onderwijs en iedereen die verder al dan niet beroepshalve in de Nederlandse taal geïnteresseerd is.

In een eerste informatief hoofdstuk wordt de herkomst en de evolutie van het Nederlands besproken. Ook onderwerpen als taalvariatie en taalkunde als wetenschap komen aan bod. Deze informatie is niet uitgebreid maar ruim voldoende als eerste kennismaking.

In de volgende hoofdstukken worden de verschillende taalcomponenten van het Nederlands op een systematische en overzichtelijke manier behandeld. Eerst worden de klankleer en de woordleer (morfologie en semantiek) behandeld. In het heel uitgebreide hoofdstuk over de woordsoorten is een nuttige lijst van alle onregelmatige werkwoorden met hun stamtijden opgenomen. Vervolgens wordt de zinsleer beschreven. In al deze hoofdstukken worden termen uit verschillende grammaticale theorieën geïntroduceerd, maar de ANS is richtinggevend voor de terminologie van de woord- en zinsleer, met name de termen uit de school- of traditionele grammatica. Binnen deze grammaticale hoofdstukken is er overigens weinig ruimte voor enige vernieuwing.

De afsluitende hoofdstukken gaan over tekst en conversatie en spelling en conventies. Waar het boek over het algemeen heel

volledig is, ontbreekt hier en daar iets. Bijvoorbeeld vinden we in dit laatste hoofdstuk geen uitleg over de genoemde bin-normen. Dat is zeker jammer, want dergelijke conventies zijn zeker niet evident voor bijvoorbeeld scholieren.

Achteraan is een controle-index voor tekstrevisie opgenomen. Deze dient om schrijfproducten na te gaan op fouten. De checklist is vooral bedoeld voor leerkrachten, maar is ook voor tekstschrijvers zelf handig. Tussendoor wordt gebruik gemaakt van kadertjes waarin 'advies' staat. Dit advies geldt vooral voor de taalgebruiker, en is dus heel praktisch gericht.

In het voorwoord beschrijven de auteurs zelf hun boek als een systematisch overzicht van de leerstof Nederlandse taalkunde van het middelbaar onderwijs. Het gaat echter veel verder dan dat. De meeste onderwerpen worden diepgaand behandeld. Zo bijvoorbeeld worden in het hoofdstuk over klankleer verschillende manieren van assimilatie besproken, wat toch al uitgebreide informatie is voor het beoogde lezerspubliek. Wat de gebruiker van dit boek niet interesseert of te moeilijk of te uitgebreid vindt, moet hij dan ook gewoonweg overslaan. Het boek haalt inhoudelijk gezien zeker een hoog niveau. Toch is het toegankelijk en niet moeilijk leesbaar. Ook het taalgebruik is niet complex of onleesbaar, maar zeer begrijpelijk.

Waar dit boek vooral descriptief is, durven de auteurs toch ook af en toe een waarde-

oordeel uitspreken. Zeer terecht is bijvoorbeeld hun opmerking over het belang van spellingfouten: spellingfouten zijn niet zo erg omdat ze de communicatie niet storen. Het hoofdstuk over de spelling had misschien iets uitgebreider en overzichtelijker mogen. Zo wordt bijvoorbeeld niet expliciet gemarkeerd wat er in de nieuwe spelling veranderd is. De regels worden gewoon genoemd. De beschrijving van de spelling van bastaardwoorden blijft nogal vaag – waarschijnlijk wegens de complexiteit van dit onderwerp en het feit dat er nog steeds inconsequenties voortbestaan in de nieuwe spelling – , in tegenstelling tot de dan weer zeer heldere uitleg over de spelling van tussenklanken in samenstellingen. Misschien hadden de auteurs hun voorbeelden hier en daar wat mogen updaten. Bij de afkortingen vinden we bijvoorbeeld nog 'PVV' en 'lp'.

De verschillen met de vorige uitgave zijn naast het gebruik van de nieuwe spelling en het spellingshoofdstuk dat zoals gezegd inhoudelijk werd aangepast aan de nieuwe spelling overigens heel summier. Zo werd er

hier en daar een synoniem toegevoegd bij een of andere term. Soms wordt er zo meer uitleg gegeven, of komt het er gewoon bij ter vervollediging. Ook is de lijst met naslagwerken geactualiseerd. De bespreking van allerlei naslagwerken is trouwens heel nuttig. Er wordt een overzicht gegeven van woordenboeken, normatieve werken, spelling- en uitspraakgidsen. Als enige Nederlandse grammatica wordt de ANS genoemd. Hier horen toch ook enkele verwijzingen naar andere boeken bij, bijvoorbeeld de in Nederland vaak gebruikte *Nederlandse Grammatica* van Van den Toorn. Ook voorbeelden van generatieve grammatica's ontbreken. Deze kleine gebreken doen echter niets af aan de waarde van dit zeer exhaustieve *Taalboek Nederlands*.

Machteld Verhelst
Steunpunt Nederlands als Tweede Taal
Bijde Inkomststraat 7
3000 Leuven